

Från: Augustsson, Torsten [mailto:Torsten.Augustsson@ssm.se]
Skickat: den 8 augusti 2016 08:43
Till: info@stralskyddsstiftelsen.se
Ämne: SSM2016-3268-1 - Kommentar angående hälsorisker med mobilstrålning

Hej,

Ert mail innehåller många olika frågeställningar och uppmaningar men endast ett fåtal direkta frågor. Frågeställningarna antyder att ni missuppfattat det vetenskapliga kunskapsläget såväl som SSM:s uppgift. Jag ska försöka ge svar på de frågeställningar som jag uppfattar som kärnan i er förfrågan.

Angående appellen: Den appell som riktats till WHO och FN ansvarar givetvis WHO och FN för att besvara. Innan dessa svar är offentliga är det inte möjligt för SSM att vederhäftigt uttala sig i frågan.

Angående Bioinitiative report: SSM tittar på sammanställningsrapporter där en noggrann multidisciplinär granskning och kvalitetsvärdering gjorts. BioInitiative report är inte en sådan rapport. I denna rapport är informationen och slutsatser i varje kapitel kopplad till respektive kapitelförfattare, detta står också tydligt i förordet till BioInitiative report. Några kapitel har dessutom endast en författare. Alltså finns det stor risk att de inkluderade studierna inte gått igenom någon bred kvalitetsvärdering. Detta tyder på dålig insikt om vilken komplexitet denna forskning har och ger enligt vår bedömning en otillräcklig precision i resulterande bedömningar. Dessutom verkar författarna i vissa fall ha bedömt egna rapporter. Detta är extra problematiskt eftersom det alltid är svårt att objektivt kvalitetsvärdera egen forskning och givetvis inte något som ökar trovärdigheten. Vi kan inte förlita oss på rapporter med så bristfälligt upplägg.

Angående förslag på möjlighet till remissrunda på SSM:s expertrapport: Analysen som SSM:s vetenskapliga råd gör är baserad på rådande vetenskapligt kunskapsläge, där uppdatering görs årligen och redovisas i rapportform. Just den årliga uppdateringen är en faktor som gör att det tidsmässigt inte är rimligt att ha någon remissrunda. Vissa andra expertinstanser med längre rapportintervaller såsom EU:s vetenskapliga råd SCENIHR och WHO ger dock möjlighet till synpunkter under arbetets gång. Dessa expertinstanser är mycket viktiga i det arbete med riskbedömning som görs på SSM så i praktiken finns möjligheten att lämna synpunkter på det arbete som ligger till grund för SSM:s riskbedömningar redan idag.

Angående sammansättningen av SSM:s expertgrupp: SSM:s vetenskapliga råd (liksom SCENIHR och WHO:s vetenskapliga råd) är sammansatt för att på ett robust och oberoende sätt bedöma det vetenskapliga kunskapsläget baserat på de för frågan mest relevanta studiedisciplinerna. Det är viktigt att de grupper som bedömer komplex multidisciplinär forskning har djup specifik erfarenhet från aktuella studiediscipliner med en tvärvetenskaplig

kompetens som gör att även en robust samstämmighetsanalys över disciplinsgränserna kan göras. Därför är det givetvis en merit om man arbetat med liknande verksamhet tidigare. ICNIRP är en oberoende WHO-erkänd organisation och om det finns frågetecken kring intressekonflikter hos någon av medlemmarna bör detta tas upp direkt med ICNIRP eller med EU-kommissionen som baserat sina riktlinjer huvudsakligen efter ICNIRP:s analys. SSM har förtroende för att ICNIRP och IEEE hanterar jävsproblematik för sina expertgrupper på ett tillfredställande sätt.

Angående lista som lämnades efter expertrådets seminarie: Den lista som lämnades efter seminariet utgör knappast ett robust underlag för en riskbedömning av hälsorisker med elektromagnetiska fält. Alla studier som ska ligga till grund för riskbedömningar måste givetvis underkastas en noggrann kvalitetsvärdering och vägas mot andra studier inom den egna disciplinen samt eventuellt misstänkta sambandshypoteser mot information från andra discipliner, annars finns en uppenbar risk för falsklarm. Dessutom finns det i de flesta fall uppenbara problem med att säkerställa ett orsakssamband baserat på enskilda studiediscipliner. SSM baserar riskbedömningen på de vetenskapliga expertinstanser som arbetar noggrant med att utvärdera denna forskning, detta ger en robust bedömning utan alltför stor risk för falsklarm samtidigt som även ett relativt svagt orsakssamband med stor sannolikhet kan säkerställas. De studier i listan som håller en tillfredställande vetenskaplig nivå och publicerats i tidskrifter med seriöst granskningssystem har eller kommer att hanteras av de vetenskapliga expertinstanserna. Följande expertinstanser väger tyngst vid SSM:s riskbedömning: SSM:s vetenskapliga råd, WHO, EU-kommissionens vetenskapliga råd SCENIHR.

Sammantaget har misstanken om hälsorisker med radiovågor vid mobilanvändning minskat betydligt under senare år. Den av de vetenskapliga expertinstanserna utpekade misstanken handlar huvudsakligen om en förhöjd risk för mobilanvändare att utveckla gliom (radiovågor klassades som möjligen cancerogena av IARC 2011, vilket är den svagaste misstankegraden). Eftersom incidenstrender inte gett stöd för en förhöjd risk totalt för gliom samtidigt som de vetenskapliga expertråd som noggrant utreder frågan inte pekar på några nya indikationer för hälsorisker med svaga radiovågor har misstanken försvagats ytterligare sedan 2011, se också SCENIHR-dok under följande länk.

http://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/Global/Nyheter/2015/citizens_emf_en.pdf

Hoppas att detta besvarar er frågeställning. Om något fortfarande är oklart är ni givetvis välkomna att återkomma.

Vänliga hälsningar
Torsten Augustsson

Torsten Augustsson, PhD
Strålsäkerhetsmyndigheten
Swedish Radiation Safety Authority

Utredare, Elektromagnetiska fält

Analyst, Electromagnetic fields

Avd. för strålskydd
Dept. of Radiation Protection

SE-171 16 Stockholm
Solna strandväg 96

Tel: + 46 8 799 44 80

Fax: + 46 8 799 40 10

Web: stralsakerhetsmyndigheten.se

Från: Strålskyddsstiftelsen [<mailto:info@stralskyddsstiftelsen.se>]

Skickat: den 27 juni 2016 13:52

Till: Asp, Hélène; Persson, Mats; Hassel, Fredrik; Friberg, Johan

Ämne: SSM uppmanas: Låt folket veta att 220 experter varnar för hälsorisker med mobilstrålning och att beläggen för hälsorisker ökar

Uppmaning till SSM: Låt folket få veta att 220 experter varnar för hälsorisker med mobilstrålning och att beläggen för hälsorisker ökat

När Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, den 19 maj presenterade sin nya expertrapport påstods att beläggen för hälsorisker med elektromagnetiska fält och strålning från trådlös teknik skulle minskat. Men 220 vetenskapsmän konstaterar tvärtom att beläggen ökat och att människor måste skyddas mot och informeras om riskerna, inklusive risk för cancer. SSM:s expert Eric van Rongen svarade på en fråga från Strålskyddsstiftelsen att det är upp till svenska folket att välja vilken sida av forskarvärlden som är mest trovärdig. [Se videoklipp fråga svar här.](#)

SSM uppmanas att förbättra sin *saklighet och opartiskhet* enligt regeringsformens 1:a kapitel genom att omedelbart vidta följande åtgärder:

1. Objektivt och opartiskt offentliggöra [EMF Scientists appeal](#), dvs de 220 vetenskapsmännens ställningstagande.
2. Objektivt och opartiskt offentliggöra Bioinitiativrapporten från 29 internationella experter från 2013 omfattande 1800 undersökningar som liksom EMF Scientists Appeal drar slutsatser att beläggen för hälsorisker ökat och att allmänheten måste skyddas bättre och informeras om riskerna.

3. Införa möjlighet att lämna yttrande över kommande och den senaste expertrapporten samt offentliggöra dessa yttranden på den egna webbsidan, www.ssm.se.
4. Korrigera den obalanserade sammansättningen av expertgruppen genom att tillse att expertgruppen får en sammansättning som är opartisk och återspeglar forskarvärldens bedömning. Representanter för de många forskare som är av uppfattningen att det finns omfattande belägg för hälsorisker bör ingå. Man bör även förbättra kontrollen av jäv då de flesta nu anlidade experterna har intressekonflikter och bindningar till berörd industri. En majoritet av SSM:s experter har under alla år som SSM avfärdat hälsorisker under gällande gränsvärden varit medlemmar i organisationerna **IEEE eller ICNIRP** som rekommenderat gränsvärdena. [Läs Strålskyddsstiftelsens analys av intressekonflikter här](#)
5. Ni uppmanas också att svara på följande fråga: **Ni fick under seminariet en kopia av listan över de [ökande beläggen](#) från forskningen som Strålskyddsstiftelsen sammanställt. Vi ser fram emot ett svar från SSM hur ni förklarar att beläggen för hälsorisker skulle ha kunnat minska under senare år i ljuset av denna lista innehållande cirka 500 rapporter som visar negativa effekter av elektromagnetisk strålning?**

220 vetenskapsmän: beläggen har ökat och människor måste skyddas mer

I maj 2015 sände 200 vetenskapsmän en gemensam [appell till WHO och FN](#), som fram till våren 2016 undertecknats av 220 experter på området. De konstaterar:

"Allt fler vetenskapliga studier påvisar biologiska effekter och ökade hälsorisker långt under gällande riktlinjer: ökad cancerrisk, ökad bildning av skadliga fria radikaler, genetiska skador, försämring av inlärning och minne, neurologiska sjukdomar samt negativa effekter på välbefinnande. Samtidigt fortsätter WHO (och SSM) att rekommendera riktlinjer som saknar skydd mot dessa hälsorisker."

De begär bland annat att:

1. **Barn och gravida kvinnor ges särskilt skydd**
2. **Allmänheten får heltäckande information om de potentiella hälsoriskerna med elektromagnetiska fält samt utbildas om åtgärder för att minska hälsoriskerna:**

3. **Vårdpersonal utbildas om hälsoeffekterna och om behandling av patienter med ohälsosymtom kopplade till av elektromagnetiska fält;**

Amerikansk 200-miljonersundersökning bekräftade cancerrisker

Så sent som den 27 maj offentliggjordes dessutom en [ny stor amerikansk djurstudie](#), som kostat 200 miljoner kronor, från ansedda National Toxicology Program, NTP, under amerikanska hälsodepartementet. Enligt insatta experter, exempelvis den tidigare chefen för NTP Chris Portier, visar den **klart samband mellan cancer (hjärntumör) och exponering för mobilstrålning**. Enligt svenska och internationella experter på området kan **strålningens cancerklassning skärpas till högsta cancerklassen, samma som asbest, tobak och dioxin, mot bakgrund av de senaste årens resultat**.

SSM: "beläggen för risker har minskat"

Men den [19 maj påstod SSM](#) att beläggen i stället skulle minskat under senare år och att det i stort sett inte skulle finnas några risker. Detta efter att SSM:s expertgrupp om åtta personer, där i stort sett alla har bindningar till den berörda industrin, lämnat ännu en rapport som SSM hävdade skulle visa detta. Den 19 maj 2016 rapporterade Ekot/Sveriges Radio:

"Strålsäkerhetsmyndighetens vetenskapliga råd har tittat på omkring 300 vetenskapliga artiklar publicerade under det senaste året. Slutsatsen är att det inte framkommit något nytt som kan koppla strålning från mobiltelefoner eller trådlös utrustning till cancer eller andra hälsoskador. Inga belägg finns heller för att barn skulle vara extra känsliga för radiovågor."

Belägg [som ökat](#) kan inte ha minskat

Detta är klart felaktig information och direkt motsatt de 220 vetenskapsmännens ställningstagande. Under de senaste åren har, som exempel, följande vetenskapliga belägg tillkommit:

1. En [internationell forskningsgenomgång](#) konstaterar att det är **"övertygande bevisat" att mobilstrålning orsakar oxidativ stress**. Av 100 undersökningar som studerat detta visar 93 att strålningen orsakar oxidativ stress, dvs 93% av undersökningarna.
2. En stor [tysk djurstudie](#), finansierad av tyska strålsäkerhetsmyndigheten, bekräftar att **3G-strålning främjar**

cancer i djurförsök vid mycket låga nivåer, långt under gällande gränsvärden (0,04 W/kg). Studien var en upprepning av en tidigare undersökning vid ett annat laboratorium, vilket innebär stark bevisning. Till dessa båda undersökningar kan vi nu också lägga den mycket ansedda NTP-undersökningen, från USA som visade förhöjd förekomst av hjärntumör bland möss.

3. Flera [nya undersökningar](#) har bekräftat att mobilanvändning **ökar risken för hjärntumör** och annan ohälsa.
4. En mycket stor och ökande mängd forskning som publicerats under det senaste året stärker i själva verket beläggen för att mobilstrålning och lågfrekventa fält orsakar sjukdom, bland annat cancer, neurologiska sjukdomar, psykisk ohälsa, skadad fosterutveckling samt reproduktion. Strålskyddsstiftelsen har löpande rapporterat om ny forskning sedan flera år tillbaka. **Den långa listan som visar att beläggen ökat** och att SSM:s påstående är felaktigt finns [här](#). [Bioinitativrapporten](#) författad av 29 vetenskapsmän omfattar 1800 vetenskapliga artiklar mellan 2007 och 2012. Slutsatsen är att **beläggen för hälsorisker, inklusive cancer, har ökat under perioden**.

SSM:s expert: folket får välja vem de vill lita på

SSM:s expert **Eric van Rongen** hävdade på SSM:s seminarium den 19 maj att det var mycket svårt att dra några säkra slutsatser av tillgänglig forskning på celler och djurförsök. Därför menar han att det inte finns hälsorisker. **Eric van Rongen** har intressekonflikter då han samtidigt är ordförande för organisationen **ICNIRP** och medlem i **IEEE**, som rekommenderar gällande gränsvärden för tillåten strålning. Dessa är av stor strategisk och ekonomisk betydelse för industrin och skulle vara otillräckliga om en hälsorisk erkändes. Han har [själv aldrig forskat på djur eller celler](#) men har ändå fått rollen av att döma andras forskning på området som expert för SSM, WHO, ICNIRP och IEEE mfl organisationer.

Eric van Rongen sade på seminariet den 19 maj att det är upp till svenska folket och beslutsfattarna att välja vem som är mest trovärdig och vill lita på.

Problemet är att svenska folket inte kan välja eftersom de allra flesta inte har fått kännedom om de 220 vetenskapsmännens appell och bedömning eftersom varken SSM eller tongivande media rapporterat om den.

WHO:s projektledare svarade inte

Mona Nilsson ställde även samma fråga till **Emilie van Deventer** som leder **WHO**:s arbete med hälsorisker av elektromagnetisk strålning. Hon frågade också vilket svar WHO ger de 220 vetenskapsmännen? Van Deventer undvek att svara på båda frågorna och pratade i stället om annat. [Du kan höra frågan och van Deventers svar här.](#)

SSM:s ensidiga och partiska hållning om risker med strålning är **ett extremt högt risktagande för folkhälsan då alla, inklusive små barn och barn i skolåldern, i ökande grad är exponerade för en strålning som allt fler vetenskapsmän och läkare verksamma på området varnar för medför hälsorisker, inklusive ökad risk för cancer och degenerativa sjukdomar**. På seminariet redovisade SSM:s expert **Anke Huss** att forskningen genomgående **observerat förhöjda risker för ALS och Alzheimers samt barn- och vuxenleukemi** efter exponering för lågfrekventa magnetfält – ändå vidtas inte några försiktighetsåtgärder och människor informeras inte.

Den ökande exponeringen få mycket allvarliga konsekvenser för folkhälsan. Vi ser redan i dag allvarliga tendenser i form av kraftigt ökad cancerfrekvens, ökad förekomst av degenerativa sjukdomar (Alzheimers, ALS) och psykisk ohälsa.

Mvh

Mona Nilsson

Ordförande Strålskyddsstiftelsen

Arbetar med utgångspunkt från

[Europarådet resolution 1815 maj 2011.](#)

Alla måste få veta om riskerna. Barn är extra känsliga.

Stöd vårt arbete **Bankgiro 814-8504**